

Historycy dawno już docenili znaczenie źródeł rachunkowych w badaniach nad tzw. „historią codzienności”. Źródła tego rodzaju pozwalają bowiem na dotknięcie przeszłości w jej najbardziej prozaicznym wymiarze, przez co stają się dla badacza materiałem bardzo interesującym.

Nie inaczej jest w przypadku rachunków kościelnych, jakie zachowały się dla kilku świątyń średniowiecznego Torunia. W materiałach tych najszerzej reprezentowany jest kościół św. Jana Chrzciciela i św. Jana Ewangelisty, a zatem najważniejsza świątynia parafialna w mieście. Do dziś zachowały się prywatne rachunki jednego z plebanów tej parafii, księga rachunkowa zawierająca m. in. dane na temat budowy kościoła oraz księga czynszowa z II poł. XV stulecia, zawierająca listę płatników czynszów na rzecz funduszu kościelnego (tzw. „fabrica ecclesiae”). Analiza tych obszernych materiałów nie byłaby jednak kompletna bez odniesienia do innych świątyń na terenie miasta. Tym bardziej, iż również one wytwarzały własną rachunkowość. Dlatego warto przyrzeć się również rachunkom nowomiejskiego kościoła św. Jakuba i kaplicy św. Katarzyny, czy też nieistniejącego już kościoła św. Wawrzyńca. Pozwoli to spojrzeć na topografię kościelną miasta jako na spójną całość.

Celem projektu jest naukowe opracowanie i edycja wspomnianych rachunków. W ramach analiz zespół badawczy przyjrzy się zagadnieniom takim jak: wartość materiałów rachunkowych dla poznania funkcjonowania parafii, organizowanie kościelnego majątku i osoby odpowiedzialne za niego (rada miejska, zarządcy, duchowni), zatrudnianie przez parafię służby i zakres jej obowiązków, osoby zobowiązane do płatności na rzecz świątyń, miejsce finansów kościelnych w ogólnych finansach miasta, budowa kościołów, przychody i wydatki jako świadectwa życia parafialnego.

Ważnym elementem projektu będzie budowa portalu internetowego. Znajdą się na nim wysokiej jakości zdjęcia wszystkich toruńskich rachunków kościelnych, co umożliwi odbiorcom pośredni kontakt ze źródłami oryginalnymi. Będzie na nim można zapoznać się również z odpisem tych rachunków. Największą wartość będzie miała jednak baza danych, która umożliwi szybkie przeszukiwanie omawianych źródeł, wykonywanie wielorakich obliczeń oraz prezentacji ich wyników w formie tabel, diagramów czy wykresów. Umożliwi to korzystanie z bazy również niespecjalistom, zainteresowanym życiem codziennym średniowiecznej parafii.